

Arbeidsliv

«Hygienetillegg» i samarbeidskontrakter mellom tannleger

 TONE GALAASEN, ADVOKAT I NTF

Å oppfylle hygienekrav og følge faglige anbefalinger for smittevern i odontologisk praksis, er en forutsetning for forsvarlig klinikkdrift. Kostnader til hygienetiltak er ordinære driftsutgifter for enhver praksiseier. Så hva er da greia med såkalte «hygienetillegg», og hvor kommer dette fra? Hva blir konsekvensen hvis dette også tas inn i kontrakter mellom tannleger?

Begrepet «hygienetillegg» stammer fra tiden før tannleger fikk fri prisfastsetting i 1995, den gang det var årlige forhandlinger mellom staten og NTF om offentlige honorarsatser for tannbehandling. En del tannklinikker opererer likevel fortsatt med såkalte «hygienetillegg», som en del av prisen på tannbehandling.

Formålet med artikkelen er å sette søkelyset på utfordringer og konsekvenser dersom slike «hygienetillegg» også tas inn i oppdragsavtaler mellom næringsdrivende tannleger, og hvorfor dette bør unngås.

Dette er avtaler om kjøp av tannhelsetjenester mellom en praksiseier og en assistenttannlege (oppdragstaker/kontraktør). I denne modellen kan praksiseier fastsette priser på oppdragstakers pasientbehandling, og pasienten betaler til praksiseiers konto. Praksiseier betaler honorar til oppdragstaker for utført arbeid, vanligvis med en avtalt prosentats av innbetalt pasienthonorar, etter fradrag for kostnader til tannteknikk.

Det er full avtalefrihet om prosentats. Ofte er det også langt viktigere at oppdragstaker har nok pasienter og at avtalens omfang er i samsvar med dette, enn hvilken prosentats som avtales.

NTF hverken kan eller skal mene noe om prosentats, eller hvordan oppdragstakers omsetning bør fordeles. NTFs standardavtaler er ment å bidra til balanserte kontrakter som ivaretar begge parters interesser. Vårt hovedanliggende er at tannlegebransjen er tjent med gjennomtenkte avtaler, som skaper forutsigbarhet og forebygger konflikter.

Det er langvarig bransjepraksis for at oppdragstakers honorar beregnes av egen brutto omsetning minus tannteknikkerutgifter¹. Vi ser imidlertid enkelte oppdragskontrakter hvor også såkalte «hygienetillegg» holdes utenom oppdragstakers honorargrunnlag. I den grad «hygienetillegg» fortsatt er spesifisert på faktura til pasient, bør dette betraktes som en del av ordinær omsetning som inngår i oppdragstakers honorargrunnlag.

Hovedårsaken til dette er at praksiseier kan fastsette priser, og dermed størrelsen på et eventuelt «hygienetillegg», i oppdragstakermodellen. Dersom det avtales at også «hygienetillegg» skal holdes utenom oppdragstakers honorar, kan praksiseiere etter eget forgodtbefinnende undergrave betydningen av avtalt honorarsats og følgelig redusere assistenttannlegens inntektsgrunnlag.

Praksiseier er nærmest til å ta høyde for alle nødvendige driftsutgifter på klinikken i kontraktsforhandlinger med assistenttannleger om honorar og prosentats, herunder utgifter til hygienetiltak. Slike utgifter bør derfor dekkes av den avtalte prosentandel av oppdragstakers omsetning som praksiseier beholder.

At «hygienetillegg» er en udefinert variabel, at det er uklart hvordan det beregnes og hvilke utgifter det er ment å skulle dekke, gjør dette enda mer problematisk. Dette skaper uforutsigbarhet og er unødvendig konfliktskapende.

Økte driftsutgifter på klinikken er ikke i utgangspunktet en risiko eller et ansvar som kan overføres til assistenttannlegen. Det kan derimot gi grunnlag for økte priser på pasientbehandling.

Reforhandling av kontrakten mellom praksiseier og oppdragstaker² kan imidlertid være både rimelig og nødvendig, f. eks. ved vedvarende omsetningssvikt eller i ekstraordinære situasjoner. Under pandemien var vårt råd til både praksiseiere og assistenttannleger å forhandle frem midlertidige endringer, med sikte på å redde virksomheter og arbeidsplasser. På samme

måte kan det være rimelig å reforhandle kontrakten i assistenttannlegens favør, dersom regnskapstall eller andre forhold tilsier at det er grunnlag for det. Det understrekes i den forbindelse at det er et grunnleggende kontraktsrettslig prinsipp at ingen av partene kan endre en kontrakt, uten at dette er basert på forhandlinger og enighet.

På generelt grunnlag bør kontraktsforhandlinger baseres på en gjensidig forståelse for hverandres situasjon. Praksiseier har ofte hatt høye investeringskostnader, det tar ofte lang tid å opparbeide en stabil pasientportefølje, og det er en kostnadskrevede bransje hvor praksiseier bærer størst ansvar og risiko. Praksiseiere har en berettiget forventning om avkastning på investeringer og et overskudd fra oppdragstakers omsetning, som sikrer en forsvarlig drift av virksomheten. På den

annen side er også assistenttannleger avhengige av å ha et levebrød, og en andel av omsetning som gjenspeiler deres ansvar og risiko ved å være næringsdrivende.

Det understrekes at overfor pasienter innebærer tannlegers prisopplysningsplikt at det må oppgis fullstendige priser på de tjenestene som tilbys³, herunder eventuelle «hygienetillegg» som pasienten må betale for den aktuelle behandlingen.

REFERANSE

1. NTFs standardavtale punkt 6.2: «Oppdragstakers honorar utgjør % av honorargrunnlaget, som er egenproduserte og innbetalte behandlerhonorarer, etter fradrag for kostnader til tannteknikk.»
2. NTFs standardavtale punkt 12.
3. Prisopplysningsforskriften §§ 10, 11 og 18